

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број:

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ

АГЕНЦИЈЕ ЗА СТАТИСТИКУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2003. ГОДИНУ

Сарајево, јун 2004. године

САДРЖАЈ

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ	5
2.1. Систем интерних контрола	5
2.1.1. Управљање и руковођење Агенцијом	5
2.1.2. Правила и процедуре за расходе	6
2.1.3. Правила и процедуре за набавке	7
2.1.4. Унутрашња организација	7
2.1.5. Информациони систем	8
2.2. Планирање и извршење буџета	10
2.3. Финансијско-рачуноводствено пословање	12
2.3.1. Расходи – Текући издаци	12
2.3.2. Капитални издаци	14
2.3.3. Стална средства – инвентура	15
2.3.4. Новчана средства	15
2.3.5. рачуноводство	16
2.4. Посебан пројекат – Анкета о буџету домаћинстава	16
3. ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ	19
4. КОРЕСПОДЕНЦИЈА	20
5. РЕЗИМЕ	20

1. МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и финансијског пословања Агенције за статистику Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Агенција) за 2003. годину.

У складу са одредбама Закона о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине ('Службени гласник БиХ' број: 17/99), ревизија је извршена у периоду од 09.03.2004. године до 17.03.2004. године.

Канцеларија за ревизију надлежна је, сходно општеприхваћеним ревизијским стандардима (стандарди Међународне организације врховних ревизијских институција – INTOSAI, објављеним у 'Службеном гласнику БиХ' број: 15/01, да обави ревизију финансијских извјештаја с циљем процјењивања да ли су они представљени на истинит и фер начин.

Одговорност за финансијске извјештаје сноси руководство Агенције, а одговорност Канцеларије за ревизију своди се на изражавање мишљења о споменутим извјештајима, а на основу извршене ревизије.

У складу са одредбама члана 13., став 4. Закона о ревизији, при извјештавању о јавним рачунима, наша је обавеза извијестити:

- јесу ли рачуни састављени у складу са важећом законском регулативом;
- да ли годишњи извјештаји одражавају тачан и истинит приказ пословања током године и стања на крају године;
- о економичности, ефикасности и ефективности којом су институције користиле јавна средства у обављању својих функција.

1.2. Ревизија је планирана и изведена с циљем добијања разумне основе за процјену – да ли финансијски извјештаји стање приказују на фер и истинит начин. Стога је ревизија испитивала узорке значајних трансакција и одлука менаџмента Агенције. Ревизијом је обухваћена примјена закона и подзаконских аката, организација, те финансијско–рачуноводствено пословање Агенције. Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разумну основу за давање нашег мишљења.

За финансијско пословање и ревидиране финансијске извјештаје Агенције за 2003. годину, изражавамо негативно мишљење, а из ниже наведених разлога:

- Именовање директора и замјеника директора Агенције није извршено у складу са Законом о статистици БиХ, којим су одређене обавезе директора дефинисане, што има знатног утицаја на организовање, ефикасност и економичност пословања, док постојеће руководство није успоставило функцију Агенције (тачка 2.1.1.).

- Правила и критерији по којима се врши евидентирање и контрола одређених трошкова, у виду писаних процедура, и с циљем постизања веће економичности и ефикасности у трошењу јавног новца, нису донесена, док се постојеће процедуре недоследно примјењују (тачка 2.1.2).
- Дио сталних средстава, која су добијена кроз нематеријалне донације није евидентиран у пословним књигама Агенције, што није у складу с прописима из области рачуноводства и финансија (тачка 2.3.3).
- У појединим случајевима, Агенција није трошила јавни новац транспарентно и у складу са прописима о набавци роба и услуга (тачка 2.3.1 и тачка 2.3.2).
- За средства одобрена кроз програм посебне намјене 'Анкета о потрошњи домаћинстава', Агенција није усвојила структуру расхода, нити су донесена правила и процедуре за утрошак средстава споменутог програма (2.4).

2. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. Систем интерних контрола

Ревизија је уочила одређене недостатке у систему интерних контрола у дијелу који се односи на: неријешено питање руководства, недоследну примјену Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, доношење потребних правила и процедура којима се трошење средстава и набавка опреме регулишу, као и на недоследну примјену усвојених правила и процедура и непридржавање прописа из области рачуноводства и финансија. Успостава ефикасног система интерних контрола од стране менаџмента, представља основу за трошење буџетских средстава у складу са законским и подзаконским актима, евидентирање обављених трансакција, као и за цијелокупно пословање институција јавног сектора.

Канцеларија за ревизију препоручује да запослени у Агенцији, без обзира на неријешено питање руководства, наставе са активностима успоставе квалитетног и ефикасног система интерних контрола, који би дјеловао превентивно и отклонио све евентуалне неправилности и незаконитости у раду Агенције.

2.1.1. Управљање и руковођење

Канцеларија за ревизију је утврдила да је један од најважнијих недостатака у пословању Агенције неефикасан систем руковођења и управљања, а као посљедица функционисања менаџмента без јасних овлаштења и одговорности. Наиме, од доношења Закона о статистици БиХ (који је донио Високи представник за БиХ, и који је ступио на снагу 01.12.2002. године), до дана обављања ревизије, Савјет министара БиХ није именовао директора Агенције за статистику и његовог замјеника, иако је конкурс објављен у јуну 2003. године. Послове руковођења и управљања у Агенцији, тренутно, обавља једна особа (предсједник Пословодног одбора). Два члана Пословодног одбора, господи Хасан Золић и Маријан Влахо, самоиницијативно су, током 2003. године, раскинули радни однос у Агенцији, супротно члану 51. (2) Закона о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине и прописаним процедурама (Савјет министара БиХ није донио одлуке о њиховом разријешењу), што знатно отежава функционисање Агенције.

Такође, приликом напуштања Агенције, с члановима Пословодног одбора није сачињен записник о примопредаји аката и материјално-техничких средстава.

Ревизији је потврђено да предсједник Пословодног одбора, г-ђа Славка Поповић, није обавијестила Савјет министара БиХ о самоиницијативним раскидима радног односа двојице чланова Пословодног одбора. Уједно, Агенција је пропустила да Савјет министара БиХ упозна с таквим, непрофесионалним поступком државних функционера.

Имајући у виду да су Законом о статистици БиХ јасно прописане обавезе директора, које имају знатног утицаја на организовање, ефикасност и економичност пословања, те да су овлаштења затченог руководства ограничена Одлуком Савјета министара о оснивању Агенције за статистику БиХ (одлучивање консензусом чланова Пословодног одбора), сматрамо да садашњи, импровизовани начин руковођења Агенцијом умањује ефикасност споменуте државне институције и пролонгира успоставу конзистентног система интерних контрола.

Руководство и запослени у Агенцији су дужни предузети кораке ка заштити имовине и обратити се ранијим руководиоцима ради примопредаје аката и материјално-техничких средстава.

Канцеларија за ревизију ће у посебном обраћању Савјету министара БиХ препоручити да се, у складу са законским прописима, ХИТНО оконча процедура именовања директора Агенције и замјеника директора, те да Савјет министара БиХ буде одређенији при доношењу Одлуке која мора садржавати јасна овлаштења, одговорности, конкретне задатке и мјерљиве циљеве у сврху ефикасног и законитог пословања Агенције.

2.1.2. Правила и процедуре за расходе

Утврђено је да Агенција нема усвојена интерна правила којима се прецизније регулише потрошња буџетских и донаторских средстава. Наведена правила се односе на ангажовање по уговорима о привременим и повременим пословима, накнаде по основу превоза на посао и са посла, ограничења у кориштењу Интернета, употребу и одржавање службених аутомобила, процедуре за трошкове горива (тачка 2.3.1.) и поједине трошкове који се односе на пројекат 'Анкета о потрошњи домаћинстава' и то: дневнице, трошкове превоза, штампање материјала, одржавање семинара са анкетарима и накнаде анкетарима за обављени посао (тачка 2.4.).

Ревизија је установила да се раније усвојена правила и процедуре недоследно примјењују. Истичемо слабости у примјени одлука о висини трошкова репрезентације, одлука о висини трошкова фиксних телефона и одлука о начину стварања и евидентирања обавеза (тачка 2.3.1.).

Недостатак интерних правила и процедура и недоследна примјена наведених одлука знатно су утицали на ефикасност и економичност у трошењу јавног новца.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству да кроз интерно регулисање потрошње појединих буџетских ставки и кроз уштеде, повећа економичност и ефикасност пословања Агенције. Упозоравамо да свако одлагање усвајања наведених интерних правила може додатно отежати пословање и увећати слабости које настају услед слабе контроле и недоследне примјене раније усвојених правила и процедура.

2.1.3. Правила и процедуре набавки

Ревизијом је утврђено да се, приликом набавки материјала, услуга и сталних средстава, Агенција није у свим случајевима придржавала прописаних правила и процедура. Агенција није досљедно примјењивала Одлуку Савјета министара БиХ о набавци роба и услуга и уступању радова за потребе Институција БиХ (нису обезбјеђене, најмање, три понуде, тачка 2.3.1., 2.3.2. и 2.4.), а за поједине набавке руководство није донијело одговарајуће Одлуке (тачка 2.3.2.).

Агенција није поступила у складу са Инструкцијом Службе за заједничке послове Институција БиХ, те није доставила своје потребе за канцеларијским материјалом у 2003. години, нити је вршила наруџбе канцеларијског материјала на основу врсте, цијене и квалитете уговорених са одабраним добављачем (тачка 2.3.1.).

Канцеларија за ревизију препоручује да се руководство Агенције досљедно придржава прописаних правила и процедура приликом набавке материјала, услуга и сталних средстава.

2.1.4. Унутрашња организација

Због кашњења у избору директора који је, по Закону о статистици, обавезан да направи нову систематизацију радних мјеста, Агенција, још увијек, у свом раду примјењује Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста који је донио Пословодни одбор, а којим су предвиђена 24 радна мјеста. Ревизијом је утврђено да је, закључно са 31.12.2003. године, попуњено 10 радних мјеста, иако је одобреним буџетом за 2003. годину планирано да Агенција има 14 стално запослених, те да менаџмент Агенције није користио расположива средства за запошљавање додатних запосленика у току 2003. године.

Незапошљавање планираног броја запослених у 2003. години, утиче, несумњиво, на тренутну и на будућу ефикасност Агенције, повећање броја запослених одобрено од стране Парламентарне скупштине БиХ, те успорава развој Агенције. Сматрамо да је у питању нерационална употреба и кориштење расположивих буџетских средстава, односно неадекватан, непрофесионалан однос према расположивим ресурсима за развој Институције.

Канцеларија за ревизију препоручује да руководство Агенције, надлежним органима, убудуће, не доставља планове запошљавања које није у могућности остварити, те да не планира повећање буџета које неће бити реализовано.

2.1.5. Информациони систем

У Агенцији за статистику постављена је LAN (локална) мрежа која укључује сервер, мрежни принтер и радне станице. На рачунарима су инсталирани OS (оперативни системи) Windows NT4 и Back Office за које је осигурана адекватна лиценца.

Административна и организациона контрола

Агенција за статистику је у склопу PHARE пројекта укључена у процес креирања јединственог информационог система, заједно са ентитетским агенцијама за статистику. У оквиру тог пројекта развијена је јединствена ИТ стратегија која подразумева међусобно повезивање агенција и размијену података.

Међутим, Агенција нема властиту стратегију развоја информационог система, а коју је требао усвојити менаџмент Агенције. Овакав пропуст може успорити развој ИТ система Агенције и може бити узроком набавке неадекватне опреме.

Руководство Агенције треба донијети и усвојити властиту ИТ стратегију информационог система, те у складу с истом управљати развојем информационог система.

Ревизијом је утврђено да не постоје процедуре о класификацији података и правима приступа подацима које би се односиле на сваког од корисника информационог система.

Руководство би требало донијети интерне процедуре о кориштењу и употреби информационог система којима би се дефинисала права приступа и обавезе свих корисника система.

Сигурност информационог система

Менаџмент Агенције је од стране ЕУ добио смјернице за израду интерних правила која би се односила на сигурност информационог система. Међутим, споменута правила нису донесена нити су дистрибуирана корисницима ИТ система Агенције те се, у пракси, једноставно, не примјењују. Овакав пропуст могао би имати негативан утицај на укупну сигурност информационог система Агенције и података који су за пословање Агенције од великог значаја.

Препоручује се руководству Агенције да донесе интерне процедуре о заштити и контроли података и дистрибуира их свим корисницима информационог система, те да успостави контролне механизме кроз које би осигурало праћење, као и повратне информације о примјени тих процедура.

Конекција на Интернет успостављена је у складу са препорукама датим у налазима претходне ревизије. Иако је, постављањем firewall-a, конекција квалитетније дефинисана, нису постављена сигурносна ограничења и поставке. Такође, утврђено је непостојање централног серверског антивирусног програма као и процедура којим би се ријешило питање антивирусне заштите.

Потребно је изградити правилне сигурносне поставке за приступ Интернету и ријешити питање антивирусне заштите како би информациони систем могао функционисати на сигурнији начин.

Резервне копије

Увидом у постојеће стање, утврђено је да се резервне копије података праве редовно, међутим, не постоје интерне процедуре које се односе на ову проблематику. Такође, ревизијом је утврђено да се резервне копије података чувају у истој соби у којој је инсталиран сервер, што би, у случају евентуалних сигурносних проблема са сервер собом, могло значити трајни губитак резервних копија.

Потребно је усвојити правила и процедуре о прављењу резервних копија, те успоставити механизам контроле и праћења редовитости њихове примјене. Резервне копије с подацима битним за функционисање Агенције, неопходно је чувати на сигурном мјесту изван сервер сале, у просторији која задовољава највише сигурносне стандарде.

2.2. Планирање и извршење буџета

Одобрени буџет Агенције за 2003. годину износио је 588.290,00 КМ, од тога: за текуће и капиталне издатке - износ од 438,290,00 КМ, а за програм посебне намјене 'Анкета о буџету домаћинстава и запослености' - износ од 150.000,00 КМ. По усвојеном ребалансу буџета за 2003. годину извршена је само прерасподјела средстава за текуће издатке, одобрених по буџету за 2003. годину, и то: умањене су позиције 'плате запослених' за износ од 15.000,00 КМ, 'накнаде трошкова запослених и скупштинских заступника' за износ од 5.885,00 КМ. Повећане су позиције: 'путни трошкови' за износ од 2.000,00 КМ, 'набавка материјала' за износ од 1.735,00 КМ, 'издаци за текуће одржавање' за износ од 4.500,00 КМ и позиција 'уговорене услуге' за износ 12.650,00 КМ. У укупно одобреним средствима по буџету за 2003. годину није било промјена. Остварени укупни расходи Агенције за 2003. годину износили су 442.109,00 КМ или 146.181,00 КМ мање од планираних расхода, што представља 75,15 % од плана. Од укупно остварених расхода за 2003. годину износ од 328.416,00 КМ односи се на текуће издатке и капиталне издатке, а износ од 113.793,00 КМ односи се на програм посебне намјене.

Преглед извршења буџета Агенције за 2003. годину приказан је у наредној табели:

Ред. бр.	Врста расхода	Буџет за 2003.	Ребаланс буџета за 2003.	Укупно одобрено за 2003.	Остварено	Разлика (6-7)	Индекс (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Текући издаци	418.290	0	418.290	323.122	95.168	77
1.	Плате запослених	275.523	-15.000	260.523	222.315	38.208	85
2.	Накнаде трошкова запослених	60.602	-5.885	54.717	40.537	14.180	74
3.	Путни трошкови	10.000	2.000	12.000	5.073	6.927	42
4.	Издаци за енергију	0	0	0	0	0	0
5.	Издаци за комуналне услуге	20.500	0	20.500	19.620	880	96
6.	Набавка материјала	24.000	1.735	25.735	9.869	15.866	38
7.	Издаци за усл. пријеза и горива	6.255	0	6.255	3.531	2.724	56
8.	Унајмљивање имовине и опреме	0	0	0	0	0	0
9.	Издаци за текуће одржавање	2.500	4.500	7.000	1.307	5.693	19
10.	Издаци за осигурање	1.560	0	1.560	0	1.560	0
11.	Уговорене услуге	17.350	12.650	30.000	20.870	9.130	70
II	Текући грантови	0	0	0	0	0	0
III	Капитални издаци	20.000	0	20.000	5.294	14.706	26
1.	Набавка грађевина	0	0	0	0	0	0
2.	Набавка опреме	20.000	0	20.000	5.294	14.706	26
3.	Набавка осталих сталних средс.	0	0	0	0	0	0
IV	Програм посебне намјене	150.000	0	150.000	113.793	36.207	76
1.	Анкета о буџету домаћинстава и запослености	150.000	0	150.000	113.793	36.207	76
V	УКУПНО	0	0	588.390	442.209	146.181	71
	Број запослених	13	1	14	10	4	71

Агенција није прекорачила појединачне ставке одобреног буџета нити укупан буџет за 2003. годину. Међутим, мање остварени текући и капитални издаци финансирани из буџета, за износ од 109.874,00 КМ и мање остварени расходи по програму посебне намјене, за износ од 36.207,00 КМ, указују на чињеницу да Агенција није адекватно извршила планирање буџетских ставки. Најзначајнији разлози односе се на пропуст у попуњавању планираног броја запослених у Агенцији и на недостајућа правила потрошње текућих и капиталних издатака, односно средстава из програма посебне намјене. Пројекција буџета израђена је на бази 14 запослених, а њихов стварни број, на крају 2003. године, износио је 10 запослених.

Планирање издатака за програм посебне намјене урађено је без предходно сачињене структуре расхода и јасно дефинисаних правила по којима ће се трошити одобрена средства посебне намјене.

Канцеларија за ревизију је мишљења да се планирању и остварењу буџета треба посветити већа пажња. Препоручује се менаџменту Агенције да, приликом планирања и остварења буџета, узима у обзир реалне потребе и расположиве ресурсе, како би јасно дефинисао и остварио годишње циљеве и задатаке.

2.3. Финансијско-рачуноводствено пословање

Ревизија је извршила испитивање финансијских извјештаја Агенције са посебним тежиштем на: текуће издатке, капиталне издатке, пописе и програм посебних намјена 'Анкета о буџету домаћинстава и запослености' за 2003. годину, те прибавила довољно доказа за њихову оцјену.

2.3.1. Текући издаци

Текући издаци Агенције финансирани из буџета институција Босне и Херцеговине, у 2003. години, остварени су у износу од 328.416,05 КМ. Издаци се односе на плате и накнаде запослених, трошкове за материјал и услуге и уговорене услуге.

- Агенција није у свим случајевима досљедно примјењивала Одлуку Савјета министара БиХ о начину обрачуна плата и других накнада запослених у Савјету министара БиХ, министарствима БиХ, и другим институцијама и тијелима Савјета министара БиХ, број: 260/2002 од 09.12.2002. године.

Ово се односи на:

- а) Обрачун и исплату плате за запосленика, распоређеног на пословима 'вишег стручног сарадника' у Агенцији, којем, по цитираној Одлуци, припада коефицијент за обрачун плаће - 3,50. У току 2003. године, приликом обрачуна и исплате плате, за споменутог запосленика примјењиван је коефицијент 3,80, што одговара радном мјесту 'стручни савјетник'. Такође, неправилно су примјењени проценти код обрачуна и исплате дијела плате који се односи на висину радног стажа, гдје се радни стаж за поједине запосленике, умјесто за започету, обрачунавао и исплаћивао за пуну годину радног стажа.. Плата обрачуната за децембар 2003. године, увећана је за све запосленике у висини неприпадајућег дијела од 0,60% до 1,10%; Укупно, више исплаћена плата износи 791,00 КМ.
 - б) Агенција је, за једног од запосленика, извршила обрачун и исплату накнада превоза на посао и са посла за јануар и фебруар 2003. године, у укупном износу од 450,00 КМ, на име покривања трошкова одласка у стално мјесто боравка, а током викенда, што није у складу са наведеним прописом.
- У току 2003. године, Агенција је, по основу Уговора о привременим и повременим пословима, без претходно донесене одлуке руководства о ангажовању, ангажовала два лица која нису у сталном радном односу у Агенцији, и то на пословима возача-курира и на пословима симултаног превоза (непопуњена радна мјеста по Правилнику). По том основу Агенција је исплатила бруто износ од 2.009,13 КМ.

- Ревизијом је утврђено да за стварање обавеза по основу трошкова за кориштење Интернета нису донешена интерна правила правила за употребу и ограничења висине трошкова Интернета, нити су досљедно примјењивана постојећа правила за кориштење фиксног телефона. Унутар тестираног узорка, утврђено је да је Агенција, на име трошкова фиксног телефона за децембар 2003. године, извршила прекорачење одобрених трошкова, за укупан износ од 740,00 КМ (Одлуком Пословодног одбора Агенције, трошкови фиксног телефона ограничени су на по 200,00 КМ за чланове Пословодног одбора, односно на 150,00 КМ за сваког од запосленика). Менаџмент Агенције није предузимао активности везано за наплату, од запосленика, прекорачења одобрених трошкова фиксног телефона, како је то прецизирано наведеном Одлуком.
- Агенција није поступила по Инструкцији Службе за заједничке послове институција БиХ, а везано за доставу потребне количине канцеларијског материјала, те није доставила своје потребе за 2003. годину. Ревизијом је утврђено да називи, цијене и квалитет наведен у фактурама добављача одабраног за испоруку канцеларијског материјала, у појединим случајевима, не одговарају достављеној спецификацији о уговореним врстама, цијенама и квалитету материјала (по тестираном узорку набавке папира за фотокопирање од добављача 'Ексклузив' Сарајево).
- Ревизијом је утврђено да, везано за трошкове услуга штампања материјала, Агенција није поступала у складу са Одлуком Савјета министра БиХ о набавци роба и услуга и уступању радова за потребе институција БиХ. У поступку Ревизије је утврђено да је услуге штампања материјала за потребе Агенције вршила фирма 'Свјетлост' Сарајево, у укупном износу од 4.609,32 КМ, а да није поштована наведена Одлука којом је прописано да се приликом избора добављача морају прикупити, најмање, три понуде и изабрати најповољнији добављач.
- Агенција се није досљедно придржавала ограничења по Одлуци на право за кориштење репрезентације у 2003. години. Наиме, цитираном Одлуком, трошкови репрезентације на мјесечном нивоу ограничени су на укупан износ од 450,00 КМ за сва три члана Пословодног одбора. Унутар тестираног узорка за април 2003. године, утврђено је да су трошкови репрезентације износили 574,60 КМ, што је 76,80% више у односу на мјесечно ограничење, а без пратеће одлуке или образложења које би се односило на неку непредвиђену ситуацију. Обзиром да су од марта 2003. године, у радном односу у Агенцији била само два члана Пословодног одбора, реално је дошло до пробијања одобрених трошкова репрезентације у износу од 249,60 КМ.

Менаџмент није предузимао активности везано за наплату од запосленика прекорачења одобрених трошкова репрезентације, иако је такав поступак предвиђен наведеном Одлуком.

- Ревизијом је утврђено да Агенција није усвојила правила и процедуре за трошкове горива који су остварени у укупном износу од 1.046,82 КМ, као и правила за употребу службених аутомобила. У оквиру тестираног узорка потврђено је да је Агенција набављала гориво од изабраног добављача 'Енергопетрол' Сарајево, са којим је Служба за заједничке послове институција БиХ закључила Уговор о испоруци горива за 2003. годину.

Канцеларија за ревизију препоручује да се запослени у Агенцији, у свом раду, досљедно придржавају прописа које је донио Савјет министара БиХ, а који регулишу обрачун и исплату плата и накнада запосленим, да усвоји недостајућа и придржава се усвојених правила за ограничење трошкова телефона и репрезентације, те да се придржава Одлуке Савјета министара о поступку набавке роба и услуга и уступању радова за потребе институција БиХ приликом избора добављача за испоруку материјала и услуга.

Скрећемо пажњу менаџменту да детаљно размотри сваки од наведених налаза ревизије и предузме мјере да се споменути пропусти, превиди и грешке не понављају.

2.3.2. Капитални издаци

Ревизијом је утврђено да је Агенција, у току 2003. године, са буџетске позиције 'капитални издаци', извршила набавку сталних средстава у износу од 5.293,94 КМ, а да предходно није донијело одлуке о набавци. У два случаја, приликом набавке компјутерске опреме од добављача 'ЗИРА' Сарајево, у укупном износу од 989,00 КМ, нису поштоване прописане процедуре (пропуштена је процедура прикупљања најмање три понуде).

Агенција је приликом капиталних набавки софтвера, од страног добављача и у вриједности од 860,00 EUR-а (1.682,01 КМ), пропустила да изврши избор најповољнијег добављача на бази прикупљених понуда. Истовремено, руководство није донијело одговарајућу Одлуку о набавци сталног средства.

Запослени у Агенцији су обавезни да све набавке капиталних издатака ускладе са прописима који регулишу ову област, како би се осигурала транспарентност и законитост набавки и осигурао избор најповољније понуде.

2.3.3. Стална средства - инвентура

Ревизијом је утврђено да је Агенција дјелимично извршила инвентарисање средстава и извора средстава. Увидом у документацију о инвентарисању утврђено је да нису сачињена писана упутства за припремне радње које предходе инвентури, није израђен план инвентурних активности и није извршено сравњење стварног (инвентурног) са књиговодственим стањем, нити је сачињен елаборат о извршеном инвентарисању.

Наиме, код инвентуре сталних средстава, на инвентурној листи коју је сачинила инвентурна комисија, евидентирана су стална средства и то: рачунари – укупно (12), штампачи (7); као и канцеларијски намјештај: столице (4), столови (6), ормари (7), телефонски секретар (1), телефон (9), скенер (1) и мобители (2) - средства која потичу из неновчаних донација, а која нису евидентирана у пословним књигама Агенције. Уједно, предсједник инвентурне комисије је и незванично задужено лице за набавку сталних средстава. Поред тога што представља законску обавезу, инвентура средстава и њихових извора, доприноси да у годишњим финансијским извјештајима буде исказан истинит и фер преглед средстава и извора средстава.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству Агенције да наложи да се, без одлагања, изврши сравњење стварног са књиговодственим стањем сталних средстава, те да - у складу са рачуноводственим стандардима - изврши процјену донираних средстава и, у свом књиговодству, проведе одговарајућа књижења на основу донешених одлука руководства. Потребно је, убудуће, посветити већу пажњу приликом организовања и вршења инвентарисања, а наведене активности обавити како то налажу рачуноводствени стандарди и Правилник о инвентарисању.

2.3.4. Новчана средства

Ревизијом је утврђено да, са 31.12.2003. године, Агенција није извршила инвентарисање девизне благајне. Наиме, увидом у књиговодствене картице утврђено је да се на конту 111611 - Главна девизна благајна - налази салдо у износу од 23,00 КМ, те да комисија за инвентуру новчаних средстава није вршила инвентуру девизне благајне. Ревизија је извршила увид у благајнички дневник за девизну благајну и утврдила да салдо у дневнику девизне благајне, на дан 31.12.2003. године, није исказан.

Упркос чињеници да се ради о малом износу средстава, Канцеларија за ревизију скреће пажњу руководству на овај пропуст, јер је могуће претпоставити да се исти може поновити и у случајевима знатно већег задужења благајне. Препоручује се да Агенција одмах изврши инвентуру девизне благајне и да, на основу донешених Одлука руководства, изврши одговарајућа књижења у својим пословним књигама, како то налажу прописи из области рачуноводства и финансија.

2.3.5. Рачуноводство

Ревизија је утврдила да рачуноводство Агенције, одређене пословне промјене није евидентирало у пословним књигама на начин како је то прописано рачуноводственим стандардима и начелима, те да поједина документација није овјерена од стране контролора, чија функција није у потпуности успостављена. Наведено се односи на:

- Дио благајничке документације за исплату готовинских новчаних средстава није овјерен од стране контролора – ликвидатора;
- Капитални издаци за набавку софтвера у износу од 860,00 EUR-а, односно 1.682,01 KM, књижени су на conto трошкова компјутерских услуга, умјесто на conto сталних средстава;
- На конту 'остали административни материјал' књижени су трошкови папира у износу од 372,10 KM, умјесто на conto 'издаци за обрасце и папир'.
- На конту 'трошкови горива-бензин' књижени су трошкови горива-дизел, и обрнуто (у укупном износу од 158,50 KM).

Канцеларија за ревизију препоручује руководству да предузме активности којим ће отклонити наведене слабости, те да осигура да се вођење пословних књига обавља на начин како је то регулисано и прописано рачуноводственим начелима и стандардима.

2.4. Посебан пројекат – Анкета о буџету домаћинстава

Према ребалансу буџета Агенције за 2003. годину, у ставци програми посебне намјене 'Анкета о буџету домаћинстава', планирана су средства из Буџета БиХ у износу од 150.000,00 KM, а утрошена у износу од 113.793,00 KM.

Ревизијом је утврђено да је наведена средства Агенција планирала као потпору пројекту 'Анкета о буџету домаћинстава' који би, према постојећој документацији, путем Националног бироа за статистику (ISTAT) требала финансирати италијанска Влада.

Увидом у документацију утврђено је да Агенција није сачинила структуру расхода за буџетом одобрена средства наведеног пројекта, и да нису усвојена интерна правила о потрошњи тих средстава.

Наиме, према усвојеном финансијском плану пројекта, дио од 150.000, КМ финансираће се из буџетских средстава, док је од стране италијанске Владе предвиђено финансирање наведеног пројекта у укупном износу од 878.402,83 EUR-а и то: у првој години имплементације пројекта – износ од 540.205,56 EUR, а у другој години - 338.196,67 EUR.

Праћење реализације пројекта врши се од стране ISTAT (Државна статистичка агенција Италије), путем представника који је директно ангажован у Агенцији од стране ISTAT-а. Пројектом је предвиђено плаћање дневница ангажованом домаћем особљу и то 34,00 EUR за један дан, а 60,00 EUR за једно или више ноћења, путни трошкови у износу до 34,34 EUR и трошкови заједничких састанака.

Дио утрошених буџетских средстава у износу од 14.044,94 EUR, односно 27.469,53 КМ, који се односе на средства утрошена од маја до септембра 2003. године, Италијанска влада је признала и рефундирала, на основу приложене документације (26.11.2003. године),

Дио утрошених буџетских средстава, према обавјести о рефундацији, није признат у износу од 4.157,00 КМ. Ревизијом је утврђено да је Агенција доставила документацију Италијанској Влади о насталим расходима, финансираним из буџетских средстава, за период од 09. септембра 2003. године до 08. јануара 2004. године у укупном износу од 81.359,95 КМ. До окончања ревизије није извршена рефундација наведених расхода, те остаје неизвјесно који ће износ бити рефундиран.

Непризнавање укупних трошкова по пројекту од стране италијанске Владе узроковано је недостатком интерних правила потрошње. Тестирањем узорака приказаних расхода по пројекту посебне намјене утврђене су неправилности како слиједи:

- Ревизијом је утврђено да је Агенција вршила исплату дневница изван усвојених критерија од стране ISTAT-а. Наиме, Агенција је исплаћивала двије дневнице од по 60,00 EUR односно 117,00 КМ за домаће особље које је, према приложеном путном налогу, остварило једно ноћење (по налогу број: 06/03 од 26.06.2003. године за три особе; по налогу бб од 09-18.07.2003. године за двије особе).
- Агенција је извршила исплату, по налогу број: 03/04 од 17.12.2003. године и то за седам особа, 30% дневнице у износу од 9,00 КМ, за три дана (укупно 27,00 КМ по особи).

Ове особе нису укључене у пројекат нити су у сталном радном односу у Агенцији. За ову врсту исплате није предходно донешена одлука руководства.

- Агенција је донијела Одлуку о исплати од по 50,00 КМ за 51 анкетара који су учествовали на тродневној инструктажи у Теслићу, у периоду од 16.12.до 18.12.2003. године, иако су за све анкетаре били обезбијеђени смјештај и исхрана у хотелу 'Бања Врућица' (према рачуну, број: 1378 од 22.12.2003. године, у укупном износу од 13.193,30 КМ, књиженом у пословним књигама Агенције на конту 'Трошкови смјештаја за службена путовања у земљи'). Ова појава није у складу са правилима, усвојеним од стране ISTAT-а, о признавању расхода по наведеном пројекту.
- Агенција је закључила Уговор са физичким лицем о изради дизајна за анкетну документацију, у нето вриједности од 2.100,00 КМ, супротно Одлуци Савјета министара о начину набавке роба и услуга и уступању радова. Предходно нису обезбјеђене, најмање, три понуде.
- Ревизијом је утврђено да је Агенција за трошкове превоза у иностранству, за потребе пројекта посебне намјене, евидентирала износ од 3.052,00 КМ. Тестирањем узорка је утврђено да је Агенција изабрала добављача 'S TOURS' Сарајево, за испоруку авио карата за превоз на релацији Сарајево–Рим, за четири особе и у наведеном износу, што је урађено мимо процедура прописаних Одлуком Савјета министара БиХ о набавци роба и услуга и уступању радова за потребе Институција БиХ (нису прикупљене три понуде). За овај трошак није донешена одговарајућа Одлука руководства.
- У поступку ревизије утврђено је да је у главној књизи, на дан 31.12.2003. године, која се води одвојено за средства посебног пројекта у Министарству финансија и трезора БиХ, на конту обавезе према добављачима, евидентирана обавеза према добављачима у износу већем за 7.341,79 КМ. Она се односи на обавезе створене према добављачима по текућим издацима. Овакав начин евидентирања обавеза може имати за посљедицу ненамјенско трошење средстава са позиције одобреног буџета за пројекат посебне намјене.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству Агенције да, без одлагања, усвоји структуру расхода и донесе правила потрошње за средства по посебном пројекту, те да, у координацији са Министарством за финансије и трезор БиХ, изрши усклађивање обавеза према добављачима како би финансијски извјештаји представљали тачан и истинит приказ пословања у току године.

3. ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗА 2002. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Агенције за 2002. годину, о чему је састављен Извјештај о ревизији. Освртом на препоруке ревизије, дате у наведеном Извјештају, утврђено је да Агенција није предузела активности на отклањању свих констатованих недостатака, и то:

Реализоване препоруке:

- Агенција је усвојила дио правила којима се регулишу висина и контрола трошкова и то у виду појединачних одлука (Одлуке о висини трошкова репрезентације, Одлуке о висини трошкова фиксног телефона, Одлуке о висини трошкова мобилне телефоније, Одлуке о начину стварања и евидентирања обавеза);
- Раздвојене су дужности руковања готовином и књижење благајничке документације.

Активности које се у току:

- Расписан је конкурс за именовање директора и замјеника директора Агенције;
- Расписан је конкурс за пријем три запосленика према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији;
- Агенција је припремила документ 'Заштита информатичког система и повјерљивих података';

Препоруке које нису реализоване:

- Агенција, осим већ споменутих, није у потпуности донијела правила и процедуре за поједине категорије трошкова;
- Агенција није у свим случајевима поступала у складу са прописима који регулишу јавне набавке;
- Агенција се није досљедно придржавала прописа из области рачуноводства и финансија, као ни прописа који су везани за вршење инвентуре;
- Агенција није посветила довољно пажње приликом планирања буџета за 2003. годину;
- Агенција није усвојила интерна правила о заштити и контроли података;

4. КОРЕСПОДЕНЦИЈА

Агенцији је, дана 17.05.2004. године, уручен нацрт Извјештаја о извршеној ревизији за 2003. годину, на разматрање и достављање евентуалних коментара и примједби на налаз ревизије.

У остављеном року од 15 дана, Агенција је доставила коментаре и примједбе на Извјештај ревизије.

Извјештај за Парламентарну скупштину БиХ представља извјештај достављен клијенту уз измјене на основу примједби од стране клијента које је Канцеларија за ревизију уважила.

5. РЕЗИМЕ

Ревидирањем пословања Агенције за 2003. годину, утврдили смо одређени број неправилности и недостатака у дијелу који се односи на:

- Слабости система интерних контрола које се односе на непостојање руководства са јасним одговорностима и задужењима (тачка 2.1.1.);
- Недостатак писаних правила и процедура које се односе на регулисање критерија и процедура трошења буџетских и донаторских средстава, као и стицање права на стварање појединих трошкова (тачка 2.1.2.);
- Није извршена попуна упражњених радних мјеста предвиђених усвојеним буџетом за 2003. годину (тачка 2.1.3.);
- Нису усвојена правила о заштити и контроли података (тачка 2.1.4.);
- Агенција није сачинила правилне сигурносне поставке за приступ Интернету, нити је регулисала питања антивирусне заштите како би информациони систем функционисао на сигурнији начин (тачка 2.1.4.);
- Планирање и извршење буџета није урађено квалитетно, са реално утврђеним људским ресурсима потребним за извршење јасно дефинисаних циљева и задатака пословања Агенције (тачка 2.2)
- Агенција се није, у свим случајевима, придржавала Одлуке Савјета министара БиХ о начину обрачуна плата и накнада запослених у Савјету министара БиХ, министарствима БиХ и другим институцијама и тијелима Савјета министара БиХ (тачка 2.3.1)
- У свим случајевима није поступано у складу са законским прописима који дефинишу набавке роба и слуга и уступање радова (тачка 2.3.2. и тачка 2.4.);

- Агенција није, у пословним књигама, евидентирала донирана стална средства, како то налажу прописи из области рачуноводства и финансија (тачка 2.3.3);
- Није извршен попис девизне благајне, како то налажу прописи из области рачуноводства (тачка 2.3.4.);
- Нису поштовани прописи из области рачуноводства, везано за евидентирање трошкова на прописана конта, а према усвојеном Аналитичком контном плану за буџетске кориснике (тачка 2.3.5.);
- Агенција није јасно дефинисала пројекат посебне намјене 'Анкета о потрошњи домаћинства' нити је усвојила интерна правила за утрошак, буџетом одобрених средстава, као ни структуру расхода за наведени пројекат (тачка 2.4).

в.д. генералног ревизора

Самир Мушовић

замјеник генералног ревизора

Драган Кулина